

Josep Maria Figueres i Artigues

Historiador, professor de la UAB

El segle XX ha estat el segle de la premsa escrita, influenciant en gran mesura la societat catalana contemporània, com tota l'europea, és clar. Tanmateix en el cas català hi ha un conjunt de factors que encoratgen l'edició de periòdics: el notable associacionisme, la destacada militància social i política, l'important redreçament cultural...

Molts han estat, també, els factors negatius que s'han abatut sobre el periodisme lliure en general i sobre el d'esquerres en particular: la persecució lingüística, la censura d'idees, el control del poder polític... Arribant a l'extrem que de determinats títols no se'n conserva ni rastre documental, com per exemple de *La Defensa Escolar*, la revista de l'Associació Escolar Republicana en la qual Lluís Companys va fer els seus primers passos com a periodista, que no es troba a cap arxiu ni biblioteca. O d'una revista de Rubí amb el significatiu títol de *Lluita*, dirigida per Lluís Companys, de la qual no se'n conserven més que uns números solts. Com podem aleshores conèixer la vida política i cultural d'una societat si part dels seus actors socials han quedat documentalment silenciats, històricament invisibles?

Amb aquesta jornada pretenem acostar-nos a la història del periodisme d'Esquerra Republicana de Catalunya, un periodisme que maldà per construir una societat lliure, que contribuï a l'adveniment de la Catalunya autònoma i que defensà la democràcia amenaçada de mort en la Guerra Civil. Conèixer els diaris i revistes, les editorials i empreses periodístiques, els homes i dones que hi treballaren, els seus continguts és l'objectiu de la jornada que vol enfocar la mirada del coneixement a la dimensió de la recerca.

Només així podrem disposar de més dades sobre el que fou el periodisme d'Esquerra que arribà a disposar de gairebé una desena de diaris i mig centenar de setmanaris. Tota una corrent de pensament notable d'acord amb la seva hegemònica força social i electoral que representava els valors de canvi i modernitat en la Catalunya dels anys trenta i els de la lluita per la democràcia des de l'exili i la clandestinitat, fins arribar a ser la premsa política normal des de la transició ençà.